

Sociological explanation of the role of Omid entrepreneurial funds in Development of small rural businesses with a mixed approach

Hasan Habibi Machiani¹, Azar Eskandari Charati^{2*}, Mohammadreza Naeimi³ and Reza Yazarloo⁴

Article history:

Submitted: 10 July 2023

Revised: 18 May 2024

Accepted: 12 August 2024

Available Onlin: 12 August 2024

How to cite this article:

Habibi Machiani, H., Eskandari Charati, A., Naeimi, M., and Yazarloo, R.
2025. Sociological explanation of the role of Omid entrepreneurial funds in
Development of small rural businesses with a mixed approach. Rural
Development Strategies, 11(4): 581-600.
DOI: 10.22048/RDSJ.2025.397773.2102

Abstract

This research was conducted in order to sociologically explain the role of Omid Entrepreneurship Funds in the development of small businesses. The research employed a mixed-method approach, utilizing the thematic analysis method in the qualitative part and confirmatory factor analysis (CFA) in the quantitative part. Interviews and questionnaires were used for data collection. Composite reliability was applied to assess reliability and validity in the qualitative part, while convergent and divergent validity were used in the quantitative part. In the quantitative part, the statistical population includes 416 small rural businesses that have used the services of Omid Entrepreneurship Funds in 2023. The sample size in the qualitative section includes 18 managers; first, 6 managers of Omid Entrepreneurial Funds and then 12 managers of small business companies in the villages of Gilan province were interviewed using the principle of theoretical saturation, which finally led the researcher to a theoretical model with 6 main sociological components. Hypotheses were tested by using SPSS software. Findings showed that the first hypothesis about the group of managers had a significance level of 0.001, that the satisfaction of managers was not significant. Other hypotheses about the two groups (fund managers and company managers) had a significance level of less than 0.05, i.e. (0.000). As a result, the mean difference test method was used to rank the components, and the components of Social Security with a value of 30.173 ranked first, Social Participation with a value of 28.50 ranked second, Social Capital with a value of 28.18 ranked third, Social Justice with a value of 25.34 ranked fourth, Social Satisfaction with a value of 20.84 ranked fifth, and Social Solidarity with a value of 16.34 ranked sixth. According to the findings of this research, it is recommended that fund managers prioritize granting loans to marginalized individuals when providing financial support for establishing rural businesses in Gilan Province, as this will promote social justice among villagers. Furthermore, it is suggested that the Omid Entrepreneurship Funds of Gilan Province employ experts to evaluate loan applications and ensure effective loan distribution.

Keywords: social security, theme analysis, social capital, business enterprise, entrepreneurship.

1- PhD student in Economic Sociology and Development, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

2- Assistant Professor, Department of Social Sciences, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

3- Assistant Professor, Department of Social Sciences, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

4- Assistant Professor, Department of Social Sciences, Payam Noor University, Tehran, Iran

Corresponding Author: Az.Eskandari@iau.ac.ir

© 2022, University of Torbat Heydarieh. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).

مقاله پژوهشی

تبیین جامعه‌شناختی نقش صندوق‌های کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای خرد روستایی با رویکرد آمیخته

حسن حبیبی ماجیانی^۱، آذر اسکندری چراتی^{۲*}، محمدرضا نعیمی^۳ و رضا یازرلو^۴

تاریخ دریافت: ۱۹ تیر ۱۴۰۲

تاریخ بازنگری: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۲ مرداد ۱۴۰۳

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین جامعه‌شناختی نقش صندوق‌های کارآفرینی امید، در توسعه کسب‌وکارهای خرد انجام شده است. روش پژوهش آمیخته بود که در بخش کیفی از روش تحلیل مضمون و در بخش کمی از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از مصاحبه و پرسشنامه و برای پایایی و روایی در بخش کیفی از پایایی ترکیبی و در بخش کمی از روایی همگرا و واگرا استفاده گردید. جامعه آماری در بخش کمی شامل ۴۱۶ کسب‌وکار خرد روستایی که از خدمات صندوق‌های امید در سال ۱۴۰۲ استفاده کرده‌اند می‌باشند. حجم نمونه در بخش کیفی ۱۸ نفر از مدیران است. ابتدا با ۶ نفر از مدیران صندوق‌های کارآفرینی امید و سپس با ۱۲ نفر از مدیران شرکت‌های کسب‌وکار خرد در روستاهای استان گیلان به روش اصل اشباع نظری مصاحبه شد که در نهایت محقق را به یک مدل نظری با ۶ مؤلفه اصلی جامعه‌شناختی رساند. فرضیات با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد آزمون قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که فرضیه اول در مورد گروه مدیران سطح معناداری ۰/۰۰۱ بوده که رضایت مدیران معنادار نشده است. سایر فرضیات در مورد دوگروه (مدیران صندوق‌ها و مدیران شرکت‌ها) سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ یعنی ۰/۰۰۰ بود. در نتیجه برای رتبه بندی مؤلفه‌ها از روش آزمون تفاوت میانگین استفاده شد و مؤلفه‌های امنیت اجتماعی با مقدار ۳۰/۱۷۳ رتبه اول، مشارکت اجتماعی با مقدار ۲۸/۵۰ رتبه دوم، سرمایه اجتماعی با مقدار ۲۸/۱۸ رتبه سوم، عدالت اجتماعی با مقدار ۲۵/۳۴ رتبه چهارم، رضایت اجتماعی با مقدار ۲۰/۸۴ رتبه پنجم، و همبستگی اجتماعی با مقدار ۱۶/۳۴ رتبه ششم را حائز شدند. پیشنهاد می‌گردد با توجه به یافته‌های این پژوهش، مدیران صندوق‌ها در پرداخت وام برای راه‌اندازی کسب‌وکارهای روستایی استان گیلان که موجب توسعه عدالت روستاییان می‌شود، اعطای وام به افراد بی‌سرپرست را در نظر داشته باشند. همچنین برای توسعه رضایت روستاییان، پرداخت وام به بیکاران در اولویت قرار گیرد و در نهایت در صندوق‌های امید استان گیلان، برای پرداخت وام به متقاضیان از کارشناسان متخصص استفاده شود.

کلمات کلیدی: امنیت اجتماعی، تحلیل مضمون، سرمایه اجتماعی، شرکت کسب‌وکار، کارآفرینی.

- ۱ - دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزاد شهر، ایران
 - ۲ - استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزاد شهر، ایران
 - ۳ - استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزاد شهر، ایران
 - ۴ - استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
- *- نویسنده مسئول: Az.eskandari@iau.ac.ir

مقدمه

کسب و کارها مبنای اساسی هر جامعه‌ای اند. این کسب و کارها هستند که مشخص می‌کنند افراد در یک جامعه، چه پایگاهی باید داشته باشند؛ از چه درآمدی برخوردار باشند و چگونه زندگی کنند. تقریباً عمده‌ترین بخش زندگی هر انسانی به فعالیت‌های اقتصادی او اختصاص دارد و این مسئله، اهمیت بیش از پیش کسب و کارها را در هر جامعه‌ای نشان می‌دهد (میتال^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ بریشا^۲، ۲۰۱۵). شرکت‌های کوچک و متوسط نقشی دیرینه در توسعه جهانی داشته و یکی از عوامل مؤثر در رشد اقتصادی بوده و بخشی جدایی‌ناپذیر از عوامل کلیدی توسعه اقتصادی، در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را تشکیل می‌دهند و اکنون نیز این بنگاه‌های کوچک و متوسط همچنان نقش مهمی در شالوده توسعه پایدار دارند (چیبایا^۳، ۲۰۲۲).

کسب و کارها غالباً بر سه نوع‌اند: نخست، مشاغل دولتی که توسط دولت تدارک دیده شده است. نوع دوم شامل مشاغل آزاد است که می‌تواند به صورت غیرمستقیم نیز به دولت وابسته باشد اما در نوع خود، آزاد محسوب می‌گردد. نوع سوم زمانی است که فرد برای خود کار می‌کند که این حالت، با مفاهیمی همچون کارآفرینی، اشتغال‌زایی گره خورده است. طی دو دهه اخیر در اغلب کشورهای جهان، به دلیل بزرگ شدن دولت‌ها عملاً دستیابی به کار دولتی، اگر نه غیرممکن، اما دشوار بوده است و بنابراین افراد باید در پی دستیابی به مشاغل خودمحور باشند (آجیاپونگ^۴، ۲۰۱۰). روستاهای کشور به علت اتکای شدید بر کشاورزی و درآمدهای حاصل از آن، و نداشتن منابع اشتغالی و

درآمدی غیر از کشاورزی، دارای اقتصاد نسبتاً ضعیف و آسیب‌پذیری هستند. در شرایط فعلی، کشاورزی مهم‌ترین فعالیت اقتصادی در اغلب روستاهای ایران و از جمله گیلان است (یاسوری، ۱۳۹۵). با این وجود بخش کشاورزی به علت محدودیت و غیر قابل افزایش بودن مقدار زمین‌ها، امکان افزایش درآمدی چندانی ندارند و لذا جستجو برای پیدا کردن منابع درآمدی دیگر با توجه به توان‌ها و موانع هر منطقه از کشور، جهت تنوع‌بخشی اقتصادی به اقتصاد روستایی برای افزایش توان نگاه‌داشت جمعیت روستا و به عبارتی توسعه پایدار روستایی ضروری به نظر می‌رسد (ازکیا و غفاری، ۱۳۹۳). توجه به توسعه کسب و کارهای کوچک در روستاهای کشور در سالیان اخیر، بخشی از این راهبرد می‌باشد. به این معنا که لازم است در روستاهای کشور، علاوه بر کشاورزی که همواره اقتصاد اصلی روستاییان بوده است، منابع درآمدی و شغلی دیگر نیز برای آنها در نظر گرفته شود.

با این وجود، با توجه به این که روستاهای کشور بر خلاف شهرها، ویژگی‌های خاصی از قبیل کم بودن جمعیت، پایین بودن درآمد، وابستگی‌های فامیلی را دارند، بنابراین امکان نصب یا تأسیس بسیاری از شرکت‌ها در آنها مقدور نیست و بنابراین آسان‌ترین راه برای رسیدن به توسعه اقتصادی، رفاه مالی و اشتغال‌زایی مفید در روستاهای کشور، توسعه کسب و کارهای کوچک در آنها می‌باشد (مرشدزاده، ۱۴۰۱). به اعتقاد اغلب محققان، امروزه این شرکت‌ها و کسب و کارهای بزرگ نیستند که پایه‌های اقتصاد کشورهای توسعه یافته را فراهم می‌کنند، بلکه اقتصاد کشورهایی مانند ایالات متحده آمریکا و بریتانیا در دست کسب و کارهای کوچک و کارآفرینان است و سهم زیادی از تولید ناخالص داخلی و اشتغال در آنها را انواع کسب و کارهای کوچک به خود اختصاص داده‌اند (آجیاپونگ، ۲۰۱۰).

۱- Mittal

۲- Berisha

۳- Chibaya

۴- Agyapong

کاستن از آثار منفی این مشکلات و پاسخ به نیازهای زندگی در سکونتگاه‌های شهری - روستایی در کشورهای در حال توسعه از جمله در ایران در پیش گرفته شده است که یکی از این راهبردها کارآفرینی و اشتغالزایی است. (خوب و همکاران، ۱۳۹۹). به این ترتیب اقتصاددانان، صندوق‌های کارآفرینی امید را در راه اندازی کسب‌وکارهای کوچک روستایی، امری کاملاً مطلوب می‌دانند (امیرافخم، ۱۴۰۱). اگرچه این امر مورد تأیید جامعه‌شناسان نیز می‌باشد اما آنها با نگاهی انتقادی به این مسئله می‌نگرند. زیرا تشکیل این صندوق‌ها ممکن است در کنار مزایایی که در پی دارد، آثار سوءای را نیز به همراه داشته باشد (مرشدزاده، ۱۴۰۱). مثلاً به رغم وجود حمایت‌های صندوق کارآفرینی امید، همچنان ایران یکی از بالاترین نرخ‌های شکست کسب‌وکارهای خرد و نوپا را در جهان دارد، به نحوی که هم‌اکنون در حدود ۶۰ درصد از کسب‌وکارهای خرد، نوپا و تازه‌تاسیس در کشور در همان سال اول به ورشکستگی می‌رسند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸). صندوق کارآفرینی استان گیلان به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ مبالغ ۷۶۵، ۸۹۵ و ۹۸۹ میلیارد تومان جهت ایجاد بیش از ۶۵۰۰ شغل، وام پرداخت نموده که تنها در حدود ۴۸۰۰ مورد به ایجاد و احداث کسب‌وکار واقعی منجر شده است (طالقانی و همکاران، ۱۳۹۹). از سوی دیگر اگرچه صندوق‌های کارآفرینی امید از نوع صندوق‌های حمایتی می‌باشند اما این صندوق‌ها نیز محدودیت‌های خاص و ویژه خود را دارند (حاتمی و همکاران، ۱۴۰۰) که عمده‌ترین آن‌ها شامل محدودیت در روش‌های تأمین منابع مالی، قوانین دست‌وپاگیر اداری، محدودیت در سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه بخش‌های دولتی، عدم حمایت سیستم بانکی، مشکلات مرتبط با حقوق مالکیت و محدودیت‌های مرتبط با تأمین وثیقه توسط وام‌گیرندگان می‌باشد (حاتمی و همکاران، ۱۴۰۰؛ نوراله‌زاده و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین طبق بررسی‌های بعمل آمده با برخی از مسئولان و مدیران صندوق‌های امید در استان گیلان، حاکی

از این رو حمایت و توسعه این کسب‌وکارها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. که یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین نهادها در جهت تأمین بخشی از سرمایه اولیه، حمایت، رشد و توسعه کسب‌وکارهای کوچک و نوپا، صندوق کارآفرینی امید است (مقدس نیکو و همکاران، ۱۴۰۱). این مسئله در ایران، صورت دیگری دارد؛ زیرا دلیل فقر عمده در این کشور، چشم‌داشت یا انتظار مردم برای مشاغل بی‌دغدغه (مشاغلی که توسط دیگران راه‌اندازی گردد) می‌باشد که موجب شده است تا آن‌ها از راه‌اندازی کار از طریق کارآفرینی و در نتیجه دستیابی به کار دائم محروم باشند (مقدس نیکو و همکاران، ۱۴۰۱). در ایران سال‌ها است که صندوق‌های کارآفرینی امید برای توسعه کسب‌وکارهای کوچک به ویژه کسب‌وکارهای روستایی شکل گرفته‌اند تا به این طریق، هزینه اولیه را برای راه‌اندازی این مشاغل تأمین کنند (نوراله‌زاده، ۱۴۰۰). این صندوق‌ها اغلب در قالب وام‌های بلندمدت، هزینه‌های متوسطی را در اختیار مردم می‌گذارند تا به این ترتیب آنها بتوانند گام‌هایی را برای راه‌اندازی کسب‌وکارها بردارند. راه‌اندازی این کسب‌وکارها، علاوه بر این که موجب می‌شود تا افراد در روستاها یا شهرهای کوچک باقی بمانند و در نتیجه به توسعه روستاها کمک کنند (کریمی عمده، ۱۳۹۹؛ برور، ۲۰۱۴)، منافع دیگری از قبیل کاهش آلودگی هوا، استقلال مالی روستاییان، کمک به کاهش فقر در محیط‌های روستایی، کمک به اشتغال‌زایی در میان بانوان، استقلال مالی بخشیدن به زنان و ناتوانان، افزایش بهره‌وری افراد را نیز به همراه دارد (یاسوری، ۱۳۹۵؛ ازکیا و غفاری، ۱۳۹۳). پایین بودن سطح زندگی در نواحی روستایی و در نتیجه مهاجرت روستاییان به سمت شهرهای بزرگ مسائل و مشکلات متعدد اجتماعی، اقتصادی و محیطی را هم در نواحی روستایی و هم در شهرها به دنبال داشته است، از این رو سیاست و راهبردهای مختلفی برای

از عدم مصرف صحیح هزینه ارائه شده به روستائیان در مکان‌هایی است که وام برای آن دریافت شده است. این محدودیت‌ها می‌تواند نقش و تأثیر صندوق‌های کارآفرینی را به شدت تحت تأثیر قرار داده و نتایج متفاوتی در توسعه کسب‌وکارهای کوچک داشته باشد (کوملانگ فت^۱، ۲۰۲۱). که این موضوع نیازمند پژوهش جامع و کاملی می‌باشد که البته به رغم اهمیت بالای آن، تاکنون چنین پژوهش و بررسی صورت نگرفته و تأثیر محدودیت‌های صندوق کارآفرینی امید به صورت مجزا بررسی نشده است. سرانجام با توجه به این که صندوق‌های کارآفرینی امید، نهادهایی اقتصادی می‌باشند، به ندرت توسط جامعه‌شناسان مورد تحلیل واقع می‌شوند؛ ضمن این که تأثیر این نهادها بر جامعه، مورد توجه اقتصاددانان نیست، بنابراین به نظر می‌رسد که نیاز است این صندوق‌ها به لحاظ جامعه‌شناختی بررسی و تحلیل شوند. در واقع مطالعه جامعه‌شناختی این صندوق‌ها می‌تواند نشان دهد که آنها چه کارکردی را در جامعه روستایی کشور ایفا می‌کنند؛ چگونه به توسعه اقتصادی منجر می‌شوند؛ چه آسیب‌هایی متوجه آنها است و در صورت عدم رفع این آسیب‌ها، چه مشکلاتی ممکن است برای اقتصاد کل کشور رخ دهد. از این رو هدف پژوهش ارائه مدل و شناسایی مؤلفه‌های جامعه‌شناختی صندوق‌های کارآفرینی امید بر توسعه کسب‌وکارهای روستایی است و تلاش شده با اتخاذ رویکردی جامع بخشی از محدودیت‌های موجود در حوزه پژوهش و اجرا برطرف شود در این راستا با نگاهی آینده نگرانه و نوآورانه به این سئوال‌ها پاسخ داده می‌شود: الف) مؤلفه‌های جامعه‌شناختی صندوق‌های کارآفرینی امید چگونه است؟ ب) مؤلفه‌های جامعه‌شناختی صندوق‌های کارآفرینی امید بر توسعه کسب‌وکارهای روستایی چه تأثیری دارد؟

با بررسی ادبیات این حوزه مشخص گردید که پژوهش با

هدف تبیین جامعه‌شناختی نقش صندوق‌های کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای خرد روستایی صورت نگرفته است. از طرفی تحقیقات پیشین داخلی و خارجی هر کدام از یک منظر به پدیده نگاه کرده و یک یا چند عامل را مورد بررسی قرار داده‌اند. حاتمی و همکاران (۱۴۰۰)، به ارائه الگوی بین‌المللی شدن کسب‌وکارهای صنعتی مورد حمایت صندوق‌های کارآفرینی امید پرداختند و نتایج پژوهش بیانگر آن است که متغیرهای ویژگی محصول و تنوع در محصول تأثیر مثبت و معناداری بر بین‌المللی شدن کسب‌وکارهای کوچک دارند. علی اکبری (۱۴۰۱)، به مطالعه نقش صندوق‌های امید در توسعه روستایی پرداخت و نتایج نشان داده از زمان راه‌اندازی این صندوق‌ها به تدریج گرایش به آن‌ها بیشتر شده است. نوراله زاده و همکاران (۱۴۰۰)، در تحقیقی به اثرات تسهیلات مالی صندوق کارآفرینی امید بر توابع سرمایه‌گذاری و اشتغال در نواحی روستایی پرداختند و نتایج نشان داد که تسهیلات مالی به طور معناداری تأثیر مثبت در نواحی روستایی داشته و موجب افزایش سرمایه‌بنگاه‌ها و ایجاد اشتغال می‌شود. ریاحی و همکاران (۱۳۹۹)، به اثرات صندوق کارآفرینی امید در توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی پرداختند و نتایج نشان داد که در بین شاخص‌های توسعه اقتصادی، سهم صندوق کارآفرینی امید در کاهش وابستگی اقتصادی بیشتر از سایر شاخص‌ها می‌باشد. قاسمی و یار احمدی (۱۳۹۹)، به نقش صندوق کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای کوچک در نواحی روستایی پرداختند و نتایج بیانگر آن است که از نظر صاحبان کسب‌وکارهای خرد روستایی، صندوق کارآفرینی امید نقش مؤثری در راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارهای خرد داشته است. یزدانی و همکاران (۱۳۹۷)، به تأثیر نوآوری بر توسعه روستایی با تأکید بر نقش میانجی کارآفرینی روستایی پرداختند و نتایج تحقیق بیانگر این است که بین عامل نوآوری و توسعه روستایی رابطه مستقیم وجود دارد.

ترکیبی و در بخش کمی از استراتژی پیمایش و از روایی همگرا و روایی واگرا استفاده شده است. با توجه به موضوع این تحقیق از یک سو جدید بودن و نبود مبنای نظری، تجربی و ابزاری کافی برای سنجش متغیرها و گردآوری داده‌ها از سوی دیگر، نیاز است تا به شیوه ترکیبی، این پژوهش صورت گیرد. در این پژوهش محقق نخست می‌کوشد تا با استفاده از رویکرد کیفی، هم با صندوق‌های کارآفرینی امید آشنا شده و هم کسب‌وکارهایی که تاکنون با کمک این دسته از صندوق‌ها، شکل گرفته یا ادامه حیات داده‌اند را از لحاظ درآمد، نحوه ماندگاری مطالعه کند. در قسمت کیفی، با مصاحبه‌های عمیق با مدیران صندوق‌های کارآفرینی امید و بنیان‌گذاران کسب‌وکارهای کوچک، داده‌های کیفی جمع‌آوری شد. برای انجام فرآیند مصاحبه، نخست با تعدادی از مدیران صندوق‌های امید در استان گیلان (۶ نفر) و سپس با ۱۲ نفر از مدیران شرکت‌های کسب‌وکار کوچک در روستاهای این استان مصاحبه به عمل آمد. مدیران، همان مسئولان ۶ صندوق در ۶ شهر مختلف، و مدیران کسب‌وکارها، ۱۲ مدیر از ۱۲ روستای متفاوت این استان بوده‌اند که در هر دو مورد، به صورت هدف‌مند انتخاب شده‌اند و در قالب یک برنامه زمانی حدود ۳۰ دقیقه با هر مصاحبه‌شونده، مصاحبه شد. بر این اساس در مجموع با ۱۸ تن از مدیران و فعالان حوزه اقتصادی (مدیران صندوق‌ها یا مدیران کسب‌وکارها) مصاحبه به عمل آمده و در مرحله نخست از آنها سوال شد که چه دیدگاهی درباره تأثیر عملکرد این صندوق‌ها بر شکل‌گیری و توسعه کسب‌وکارهای کوچک دارند. همچنین از آنها خواسته شد که در صورت امکان، مؤلفه‌های هر یک از متغیرهای مؤثر نیز منطق رابطه آن را با موفقیت کسب‌وکار مشخص کنند. از مدیران کسب‌وکارها نیز، سوال شد که آیا تاکنون از آن صندوق‌ها وام گرفته‌اند یا خیر و در صورت پاسخ مثبت، این وام‌ها چه کمکی به تشکیل و توسعه کسب‌وکارهای آن‌ها نموده است. در نهایت، داده‌ها از طریق تحلیل مضمون،

همچنین کارآفرینی روستایی که به عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شده بر توسعه روستایی مؤثر بوده است. چیبیا (۲۰۲۲)، به نقش انکوباسیون کسب‌وکار در توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط در زیمبابوه پرداخت و نتایج نشان داد که بنگاه‌های کوچک که توسط انکوباتورهای حمایت می‌شدند، بهره‌وری بیشتری داشتند. دالتون^۱ (۲۰۲۱)، به بررسی دانش محلی: شواهد تجربی از خرده‌فروشان کوچک در اندونزی پرداخت، نتایج نشان می‌دهد که کارایی و رشد شرکت‌های کوچک را با استفاده از دانش کسب‌وکار مرتبط محلی تحریک کرد. کونگ^۲ (۲۰۲۱)، به نقش اعتبارات ارائه شده توسط مؤسسات مختلف بر توسعه کسب‌وکارهای کوچک پرداخت و نتایج نشان داد که هرچه میزان وام و اعتبارات به کارآفرینان بیشتر باشد آنها بهتر می‌توانند فعالیت‌های کارآفرینانه خود را تشکیل دهند. پریتموکو^۳ (۲۰۲۳)، به درک پیچیدگی تجارت گردشگری روستایی پرداخت و نتایج نشان داد که کمتر از ۵۰ درصد ادبیات گردشگری روستایی مربوط به مشاغل محلی بود. لینه^۴ (۲۰۱۹)، به مطالعه نقش مؤسسات و بازارهای مالی و اعتباری در توسعه کسب‌وکارهای کوچک پرداخت و یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که دسترسی به اعتبارات، نقش برجسته‌ای در خروجی تولید، درآمد خانوارها و کاهش فقر دارد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش بر مبنای هدف از نوع توسعه‌ای، بر مبنای ماهیت از نوع اکتشافی، توصیفی و بر اساس جنس داده‌ها از نوع کیفی و کمی با استراتژی تلفیقی است. در بخش کیفی از استراتژی تحلیل مضمون و پایایی و روایی آن از شیوه پایایی

- 1- Dalton
- 2- khoung
- 3- Priatmoko
- 4- Linh

صندوق‌های امید استفاده کرده‌اند. به این ترتیب حجم جامعه آماری این مطالعه شامل ۴۱۶ شرکت کسب‌وکار کوچک در روستاهای استان گیلان می‌باشد که با توجه به اهمیت موضوع کلیه آن‌ها مورد سرشماری قرار گرفته‌اند، دلیل عدم نمونه‌گیری پراکندگی این صندوق‌ها در استان بوده که مانع از انجام نمونه‌گیری شده است. ۲- کلیه صندوق‌های کارآفرینی امید در استان گیلان که شامل ۲۶ صندوق در ۲۶ شهر اصلی می‌شوند. در بخش کمی با استفاده از نرم‌افزار SPSS رابطه میان داده‌ها از طریق آزمون‌های آماری مناسب، تحلیل شدند و پس از بررسی رتبه بین متغیرها، فرضیه‌ها مورد ارزیابی و آزمون قرار می‌گیرند. جداول ۱ و ۲، لیست کلیه افرادی را که به عنوان متخصص در این پژوهش در بخش مصاحبه محقق شرکت کرده‌اند، نشان می‌دهد.

مؤلفه‌های اصلی پژوهش شناسایی شدند. سپس با استفاده از شیوه کمی، نقش صندوق‌های کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای کوچک برای تعمیم‌پذیری عمیق‌تر به داده‌ها مطالعه می‌گردد. پرسشنامه توسط محقق طراحی می‌شود و سپس در میان اعضای جامعه آماری توزیع شده و توسط دو گروه از پاسخگویان پاسخ داده می‌شوند: ۱- مسئولان صندوق کارآفرینی امید و ۲- مدیران کسب‌وکارهای نوین که طی ۲ سال اخیر در روستاهای گیلان تاسیس شده‌اند. یعنی جامعه آماری این پژوهش شامل ۱- کلیه شرکت‌های کسب‌وکار است که طی ۲ سال اخیر در روستاهای استان گیلان تاسیس شده‌اند. براساس اعلام سازمان صنعت و معدن کشور (۱۴۰۰) تعداد کسب‌وکارهای کوچک استان گیلان حدود ۱۰۲۴ مورد می‌باشد که مطابق با گزارش صندوق‌های امید شهر تهران، ۴۱۶ مورد از آنها در سال ۱۳۹۹-۱۳۸۸ از خدمات

جدول ۱- مشخصات مشارکت کنندگان مدیران صندوق

شهر	تخصص	مصاحبه‌شونده (کد)
شهر رشت	مدیر صندوق	کد ۱
آستانه اشرفیه	مدیر صندوق	کد ۲
لاهیجان	مدیر صندوق	کد ۳
بندر انزلی	مدیر صندوق	کد ۴
تالش	مدیر صندوق	کد ۵
رودبار	مدیر صندوق	کد ۶

جدول ۲- مشخصات مشارکت کنندگان مدیران کسب‌وکار

روستا	تخصص	مصاحبه‌شونده (کد)
اسلام آباد	مدیر کسب‌وکار	کد ۱
انارستان	مدیر کسب‌وکار	کد ۲
پیرکوه	مدیر کسب‌وکار	کد ۳
چمخاله	مدیر کسب‌وکار	کد ۴
دلچه	مدیر کسب‌وکار	کد ۵
شیرکوه	مدیر کسب‌وکار	کد ۶
شولم	مدیر کسب‌وکار	کد ۷
شنگاور	مدیر کسب‌وکار	کد ۸
زیباکنار	مدیر کسب‌وکار	کد ۹
رستم محله	مدیر کسب‌وکار	کد ۱۰
درازلو	مدیر کسب‌وکار	کد ۱۱
خسروآباد	مدیر کسب‌وکار	کد ۱۲

نتایج و بحث

بخش کیفی

در این پژوهش، برای انجام فرآیند مصاحبه، نخست با تعدادی از مدیران صندوق‌های کارآفرینی امید (۶ نفر) و سپس با (۱۲ نفر) از مدیران و فعالان شرکت‌های کسب‌وکار کوچک که این مدیران از نظر سطح تحصیلات (۱۳ نفر مدرک کارشناسی ارشد و ۶ نفر دارای مدرک دکتری) و از نظر سابقه شغلی (۱۴ نفر از افراد شرکت‌کننده دارای سابقه شغلی بین ۱۰ تا ۱۵ سال و ۴ نفر سابقه شغلی بالاتر از ۱۵ سال) در روستاهای استان گیلان مصاحبه به عمل آمد. که مصاحبه شونده‌ها به صورت هدفمند انتخاب شده‌اند. در واقع هدف در این جا آن بود که افرادی که مایل به مصاحبه می‌باشند و از سوی دیگر اطلاعات و دانش کافی و لازم را در زمینه مسئله و مؤلفه‌های پژوهش دارا می‌باشند با محقق مصاحبه نمایند. بر این اساس در این پژوهش در مجموع با ۱۸ تن از مدیران و فعالان حوزه اقتصادی (مدیران صندوق‌ها یا مدیران کسب‌وکارها) مصاحبه به عمل آمده و در مرحله نخست از آن‌ها سوال شد که چه دیدگاهی درباره تأثیر عملکرد این صندوق‌ها بر شکل‌گیری و توسعه کسب‌وکارهای کوچک دارند. همچنین از آن‌ها خواسته شد که در صورت امکان، مؤلفه‌های هر یک از متغیرهای مؤثر و منطق رابطه آن را با موفقیت کسب‌وکار مشخص کنند و به بیان دیدگاه‌های خود در این رابطه بپردازند. پس از انجام مصاحبه، محقق در زمینه تأثیر صندوق‌های کارآفرینی امید بر توسعه کسب‌وکارها در روستاها، اطلاعات جامعی بدست آورد که با انجام فعالیت‌های ذکر شده، محتوای آشکار متن‌ها تحلیل و توصیف شد و پژوهشگر برای تحلیل معنای واقعی آنچه افراد گفته‌اند و آنچه افراد درباره هر مقوله با شیوه‌های گوناگون بیان کرده‌اند، در کنار یکدیگر قرار

داده است تا معنای پنهان آنچه مصاحبه شونده‌ها گفته‌اند، درک شود با این وجود هر کس هنگام تحلیل، ممکن است از عنوان مقوله‌ها و گفته‌های مصاحبه شونده‌ها، استنباط متفاوتی داشته باشند و حتی ترجیح‌های خود را نیز دخالت دهد. در نتیجه ممکن است مقوله‌ها اشتباه به کار گرفته شود که برای ممانعت از آن در این پژوهش پیش از شروع تحلیل، محقق شالوده اساسی استنباط خود را به وضوح مشخص کرده است. که این داده‌ها به شیوه تحلیل مضمون، تحلیل شدند و بر این اساس تعدادی مضمون تحت عنوان مضامین فرعی و اصلی شناسایی شدند این گویه‌ها متعلق به ۶ مؤلفه اصلی می‌باشند که به ترتیب عبارتند از رضایت اجتماعی، امنیت اجتماعی، عدالت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، همبستگی (انسجام) اجتماعی.

بخش کمی

یافته‌های تحلیل توصیفی

پس از مطالعه و انجام مصاحبه‌های عمیق بر روی اعضای نمونه آماری بخش کیفی پرسشنامه‌ای حاصل شد که به دلیل ماهیت خاص آن بر روی هر دو جامعه آماری این پژوهش یعنی هم متقاضیان وام‌ها و خدمات صندوق‌های امید از یک سو و هم مدیران این صندوق‌ها از سوی دیگر مورد استفاده قرار گرفت. بر این اساس پرسشنامه طراحی شده در اختیار کلیه اعضای جامعه آماری (۴۱۶) مدیر شرکت‌های کسب‌وکار و ۲۶ مدیر صندوق‌های امید استان گیلان) قرار گرفت. یافته‌های آمار توصیفی مربوط به جنسیت افراد پاسخ‌دهنده نشان داد ۳۰۰ نفر معادل ۷۲/۱۲ درصد افراد مرد و ۱۱۶ معادل ۲۷/۸۸ درصد افراد زن بوده‌اند. همچنین ۶۵ نفر، سن بین ۲۷ تا ۳۵ سال، ۱۱۷ نفر، سن بین ۳۵ تا ۴۰ سال، ۱۳۶ نفر، سن بین ۴۰ تا ۵۰ سال، ۹۸ نفر، سن بین

آن‌ها (جدول ۵) مورد بررسی قرار گرفت. این وضعیت براساس آزمون تی تک نمونه، مطالعه شده است. داده‌ها نشان می‌دهند که سطح معناداری در مورد دو گروه یعنی گروه متقاضیان و کل (مجموع مدیران و متقاضیان)، همه فرضیات کمتر از ۰/۰۵ بوده و به این معنا است که همه فرضیات فرعی مورد تأیید قرار گرفته‌اند. با این وجود همچنان که ملاحظه می‌گردد، مقدار این عوامل در مورد دو گروه به جز فرضیه اول معنادار شده و تفاوت زیادی با حالت میانگین دارد.

۵۰ تا ۶۰ سال، داشته‌اند. از نظر سابقه کار تعداد ۱۳۱ نفر بین ۱ تا ۳ سال، ۱۷۴ نفر بین ۴ تا ۶ سال، ۱۱۱ نفر بین ۷ تا ۹ سال، داشتند. از نظر تحصیلات نیز تعداد ۱۸۳ نفر دارای مدرک کارشناسی معادل ۴۳/۹۹ درصد، تعداد ۲۲۲ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد معادل ۵۳/۳۷ درصد و تعداد ۱۱ نفر دارای مدرک دکتری معادل ۲/۶۴ درصد داشته‌اند. این پژوهش مشتمل بر ۶ فرضیه فرعی و یک فرضیه اصلی است. برای پاسخ به فرضیات فرعی و اصلی، وضعیت فرضیات از نگاه مدیران، سپس از دیدگاه خود متقاضیان یا مردم و در نهایت از دیدگاه ترکیبی

جدول ۳- داده‌های حاصل از آزمون تی تک نمونه

فرضیه‌ها	جامعه آماری	فراوانی			میانگین	مطلوب	تفاوت	معناداری
		کم	متوسط	زیاد				
فرضیه ۱								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در توسعه حس رضایت اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۷۵	۱۴۱	۲۰۰	۱۳۸/۶۶	>	۲۰/۸۴	۰/۰۰۰
مدیران		۸	۱۲	۶	۸/۶	>	-۰/۳	۰/۰۰۱
کل		۸۳	۱۵۳	۲۰۶	۱۶۷/۸۳	>	۹۴/۱۷	۰/۰۰۰
فرضیه ۲								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در توسعه حس امنیت اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۵۵	۱۲۵	۲۳۶	۱۳۸/۶۶	>	۳۰/۱۷۳	۰/۰۰۰
مدیران		۶	۱۱	۹	۹/۱۶	>	۰/۵۷	۰/۰۰۰
کل		۶۱	۱۳۶	۲۴۵	۱۷۸/۰۰	>	۱۰۴/۳۴	۰/۰۰۰
فرضیه ۳								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در عدالت اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۶۴	۱۳۶	۲۱۶	۱۳۸/۶۶	>	۲۵/۳۴	۰/۰۰۰
مدیران		۶	۸	۱۲	۹/۶۸	>	۱/۰۶	۰/۰۰۰
کل		۷۰	۱۴۴	۲۲۸	۱۷۳/۶۷	>	۳۵/۰۰	۰/۰۰۰
فرضیه ۴								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در توسعه مشارکت اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۶۰	۱۲۵	۲۳۱	۱۳۸/۶۶	>	۲۸/۵۰	۰/۰۰۰
مدیران		۶	۹	۱۱	۹/۵	>	۰/۹	۰/۰۰۰
کل		۶۶	۱۳۴	۲۴۲	۱۷۶/۶۶	>	۱۰۳/۰۰	۰/۰۰۰
فرضیه ۵								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در توسعه سرمایه اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۵۸	۱۳۱	۲۲۷	۱۳۸/۶۶	>	۲۸/۱۸	۰/۰۰۰
مدیران		۶	۹	۱۱	۹/۵	>	۰/۹	۰/۰۰۰
کل		۶۴	۱۴۰	۲۳۸	۱۷۶/۳۴	>	۱۰۲/۶۸	۰/۰۰۰
فرضیه ۶								
صندوق‌های کارآفرینی امید از لحاظ جامعه شناختی در توسعه همبستگی و انسجام اجتماعی روستائیان مؤثرند.								
متقاضی		۸۹	۱۴۰	۱۸۷	۱۳۸/۶۶	>	۱۶/۳۴	۰/۰۰۰
مدیران		۷	۹	۱۲	۱۰/۱۷	>	۱/۵۷	۰/۰۰۰
کل		۹۶	۱۴۹	۱۹۹	۱۶۵/۱۶	>	۹۱/۵۰	۰/۰۰۱

صندوق‌های کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای کوچک در روستاهای استان گیلان مؤثرند .				فرضیه اصلی			
۰/۰۶۳	-۷/۴۹	> ۱۳۸/۶۶	۱۳۱/۱۷	۱۱۹	۱۳۳	۱۶۴	متقاضی
۰/۰۷۰	-۱/۱	> ۸/۶	۷/۵	۵	۹	۱۲	مدبران
۰/۰۰۱	۶۵/۰۰	> ۷۳/۶۶	۱۳۸/۶۶	۱۲۴	۱۴۲	۱۷۶	کل

همچنین در پاسخ به فرضیه اصلی در این پژوهش، براساس آنچه در جدول ۵ و در حین بررسی هر یک از فرضیات فرعی بررسی شد، مشخص می‌گردد که صندوق‌های کارآفرینی امید در ۶ مقوله اصلی یعنی رضایت اجتماعی، امنیت اجتماعی، عدالت اجتماعی، مشارکت اجتماعی و سرمایه اجتماعی و انسجام اجتماعی نقش مهمی در توسعه کسب‌وکارهای روستایی دارد و جالب این که دقیقاً در همین ۶ نقطه، دارای آسیب است. یعنی اگر این صندوق‌ها نتوانند تأمین مالی شوند، ممکن است جامعه روستایی به لحاظ رضایت، امنیت، عدالت، مشارکت، انسجام و سرمایه اجتماعی و البته در کنار این‌ها شروع مهاجرت از روستا به شهر، دچار آسیب گردد. بر این اساس، مدل پژوهش برای تأثیر جامعه‌شناختی صندوق‌های امید بر کسب و کارها قابل ترسیم می‌باشد؛ همچنان که مدل نهایی پژوهش نشان می‌دهد، هر ۶ متغیر در مدل ساختاری، تأیید می‌شوند و بنابراین یک مدل را تشکیل می‌دهند که به نوعی هم نتایج مؤثر از توسعه کسب‌وکارها به لحاظ و مفهوم جامعه‌شناختی آن شناخته می‌شوند و هم آسیبهایی هستند که در نبود این توسعه یا عدم پرداخت وام به متقاضیان، ممکن است در آینده دور یا نزدیک حاصل گردد.

همچنان که بیان شد، مؤلفه‌هایی که به عنوان بخشی از آسیب‌های وارد شده به روستائیان دریافت‌کننده وام از یک سو و صندوق‌های امید از سوی دیگر شناخته می‌شود، جزئی از مدل را تشکیل می‌دهند. به همین دلیل مدل پیشنهادی، پس از معرفی، مورد آزمون قرار گرفت. تا صحت ۶ مؤلفه در مدل به صورت تنها و مجرد، بررسی شده که آیا کل ۶ مؤلفه در کنار هم معنادار می‌باشند یا خیر و ترتیب اولویت آن‌ها به چه صورت است. که

ترتیب مؤلفه‌ها به این صورت می‌باشد: امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، عدالت اجتماعی، رضایت اجتماعی و سرانجام، همبستگی و انسجام اجتماعی. در واقع این داده‌ها به این معنا می‌باشند که از نگاه دریافت‌کنندگان وام از صندوق‌های امید، نقش اجتماعی یا جامعه‌شناختی صندوق کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای کوچک، در درجه نخست، در تأمین امنیتی است که به لحاظ اجتماعی و حتی تا حدودی فردی در افراد ایجاد می‌گردد. این، یعنی اگر امنیت شهروندان و روستائیان بیشتر تأمین شود، تلاش آن‌ها برای دریافت وام بیشتر خواهد بود این در حالی است که قبلاً یعنی در بخش نظری اشاره کردیم که برخی از شهروندان تمایلی به دریافت وام ندارند که این امر می‌تواند ناشی از عدم تأمین امنیتی باشد که این وام‌ها در شهروندان به همراه دارد. همچنین داده‌ها نشان داده‌اند که وام‌های صندوق‌های امید با افزایش مشارکت شهروندان در سطح جامعه روستائی، باعث توسعه کسب‌وکارهای کوچک در این استان شده‌اند که در صورتی که سطح، نحوه و کیفیت پرداخت این وام‌ها بیشتر گردد، مشارکت شهروندان در کل افزایش خواهد یافت. از سوی دیگر یافته‌ها نشان داده‌اند که عدالت و رضایت در رتبه‌های چهارم و پنجم قرار می‌گیرند. این یعنی از نگاه روستائیان، عدالت یا رضایت اجتماعی، چندان باعث توسعه کسب‌وکارهای کوچک در استان گیلان نمی‌شود اگرچه این مؤلفه بی‌تأثیر نیست و نمی‌توان نقش آن را نادیده گرفت. در نهایت، همبستگی اجتماعی، آخرین متغیری بوده که در مدل توسعه کسب‌وکارهای کوچک در نتیجه دریافت وام، مؤثر بوده که علی‌رغم معناداری آن، از نگاه روستائیان، سهم بسزایی در توسعه کسب‌وکارها نداشته است. یعنی هدف روستائیان از توسعه

کسب و کارها، همبستگی فردی و نه جمعی بوده است. به عبارت دیگر و با یک تحلیل جامعه شناختی، می توان عنوان نمود که فردگرایی در مقابل جمع گرایی در میان اهالی روستاهای استان گیلان شدیدتر بوده و به عبارت بهتر، فردگرایی در این روستاها بر جمع گرایی غلبه دارد.

تحلیل مشابهی نیز می تواند در مورد نگاه و دیدگاه مدیران صندوق های امید صورت بگیرد. بر این اساس و همچنان که در جداول ۶ و ۷ مشاهده می گردد، ترتیب و نحوه قرارگیری مؤلفه های مؤثر در کسب و کارهای کوچک در میان روستاهای استان گیلان به این قرار است: همبستگی و انسجام اجتماعی، عدالت اجتماعی، امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، سرمایه

اجتماعی و رضایت اجتماعی. به این ترتیب از نگاه مدیران صندوق های امید بر خلاف رویکرد متقاضیان، همبستگی اجتماعی که دیدی کلی تر می باشد، از سوی مدیران این صندوق ها مورد تأیید قرار گرفته است. این یعنی آن که مدیران صندوق ها رویکردی متفاوت از شهروندان دارند و در واقع دقیقاً برخلاف رویکرد فردگرایانه متقاضیان، نگاهی اجتماعی و جامعه شناختی نسبت به مسئله وجود دارد. پس از آن، عدالت در رتبه دوم قرار دارد که مجدداً حاکی از نگاه جمع گرایانه و کل نگر نسبت به مسئله کسب و کارهای کوچک در استان می باشد. در مورد سایر متغیرها تقریباً نگاه ثابت یا یکسانی میان دو گروه وجود دارد و از این رو نیازی به تحلیل مجدد آنها نیست.

جدول ۴- رتبه بندی مؤلفه های تأثیرگذار بر کسب و کار از نگاه متقاضیان روستائیان

معناداری	تفاوت	مطلوب	میانگین	فراوانی			جامعه آماری	
				زیاد	متوسط	کم		
۰/۰۰۰	۳۰/۱۷۳	> ۱۳۸/۶۶	۱۶۸/۸۴	۲۳۶	۱۲۵	۵۵	مقاضی	امنیت
۰/۰۰۰	۲۸/۵۰	> ۱۳۸/۶۶	۱۶۷/۱۶	۲۳۱	۱۲۵	۶۰	مقاضی	مشارکت
۰/۰۰۰	۲۸/۱۸	> ۱۳۸/۶۶	۱۶۶/۸۴	۲۲۷	۱۳۱	۵۸	مقاضی	سرمایه
۰/۰۰۰	۲۵/۳۴	> ۱۳۸/۶۶	۱۶۴	۲۱۶	۱۳۶	۶۴	مقاضی	عدالت
۰/۰۰۰	۲۰/۸۴	> ۱۳۸/۶۶	۱۵۹/۵	۲۰۰	۱۴۱	۷۵	مقاضی	رضایت
۰/۰۰۰	۱۶/۳۴	> ۱۳۸/۶۶	۱۵۵	۱۸۷	۱۴۰	۸۹	مقاضی	همبستگی

جدول ۵- رتبه بندی مؤلفه های تأثیرگذار بر کسب و کار از نگاه مدیران صندوق های امید

معناداری	تفاوت	مطلوب	میانگین	فراوانی			جامعه آماری	
				زیاد	متوسط	کم		
۰/۰۰۰	۱/۵۷	> ۸/۶	۱۰/۱۷	۱۲	۹	۷	مدیران	همبستگی
۰/۰۰۰	۱/۰۶	> ۸/۶	۹/۶۸	۱۲	۸	۶	مدیران	عدالت
۰/۰۰۰	۰/۵۷	> ۸/۶	۹/۱۶	۹	۱۱	۶	مدیران	امنیت
۰/۰۰۰	۰/۹	> ۸/۶	۹/۵	۱۱	۹	۶	مدیران	مشارکت
۰/۰۰۰	۰/۹	> ۸/۶	۹/۵	۱۱	۹	۶	مدیران	سرمایه
۰/۰۰۱	-۰/۳	> ۸/۶	۸/۳	۶	۱۲	۸	مدیران	رضایت

سرانجام می توان ترتیب یا رتبه بندی متغیرها و مؤلفه های شناسایی شده توسط دو گروه از پاسخگویان یعنی مدیران و متقاضیان دریافت وام را به صورت جمعی مورد مطالعه قرار داد.

با توجه به این که تعداد متقاضیان دریافت کننده وام که در این مطالعه به عنوان جامعه دوم و مدیران صندوق های امید که به عنوان جامعه اول مطالعه آماری انتخاب شده بودند، با هم برابر

تشدید شده متقاضیان که در واقع مؤید واریانس کمتر داده‌های آن‌ها در نمودار توزیع فراوانی نرمال می‌باشد، باعث شده تا دیدگاه آن‌ها در مقایسه با دیدگاه مدیران صندوق‌های امید در استان گیلان، دارای تأثیرگذاری بالاتر و بیشتری باشد و این یعنی، اهمیت بیشتر دیدگاه متقاضیان یا همان دریافت‌کنندگان وام از صندوق‌های امید در جامعه آماری مذکور.

برای ارزیابی مدل پیشنهادی، ابتدا لازم است نسبت مدیران و متقاضیان و همچنین نسبت زن و مرد به صورت مجزا مورد تحلیل قرار گیرد. در این حالت می‌توان نشان داد که آیا مدل کلی، توسط هر یک از بخش‌های جزئی‌تر نیز تأیید می‌گردد یا خیر.

علاوه بر جدول ۹، می‌توان برای هر یک از متغیرهای اصلی پژوهش یعنی ۶ متغیر امنیت اجتماعی، رضایت اجتماعی، عدالت اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی و سرمایه اجتماعی نیز جداولی را براساس هر یک از گروه‌ها ترسیم نمود تا وضعیت توزیع متغیرها متناسب با هر گروه مشخص شده و سپس توزیع و در نهایت، نمره گذاری صورت گیرد.

نبودند، از این رو تعداد آن‌ها به واسطه درصدگیری نسبی، به صورت یکسان درآمد و سپس محاسبات انجام شده‌اند. در هر صورت، محاسبات نشان داده‌اند که امنیت اجتماعی در بالاترین رده از نگاه هر دو گروه قابل شناسایی است و در نهایت، همبستگی در انتهای سطر قرار می‌گیرد. این مسئله نشان می‌دهد که وام‌های صندوق‌های امید در درجه نخست، امنیت شهروندان و روستائیان را فراهم می‌کند و به این ترتیب مانع از خروج روستائیان از شهر و یا بازگشت معکوس آن‌ها از شهر به روستا می‌گردد. همچنین به اعتقاد هر دو گروه، این وام‌ها به واسطه مشارکت گسترده و فعالی که در میان کلیه اعضای جامعه روستایی ایجاد می‌کنند، می‌توانند نقش گسترده‌ای در توسعه کسب‌وکارهای کوچک ایجاد کنند. در پایان متغیرها، مؤلفه انسجام قرار می‌گیرد که زمانی که نقش هر دو گروه مطالعه می‌شود، اهمیت آن کاهش می‌یابد و در واقع به آخرین پله سقوط می‌کند. این یافته‌ها از سوی دیگر و در نهایت نشان می‌دهند که اگرچه درصد حضور مدیران و متقاضیان به صورت نسبی محاسبه شد، اما به نظر می‌رسد که دیدگاه مشدد یا

جدول ۶- رتبه بندی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر کسب‌وکار از نگاه مدیران صندوق‌های امید و متقاضیان وام

معناداری	تفاوت	مطلوب	میانگین	فراوانی			جامعه آماری
				زیاد	متوسط	کم	
۰/۰۰۰	۱۰۴/۳۴	>۷۳/۶۶	۱۷۸/۰۰	۲۴۵	۱۳۶	۶۱	امنیت کل
۰/۰۰۰	۱۰۳/۰۰	>۷۳/۶۶	۱۷۶/۶۶	۲۴۲	۱۳۴	۶۶	مشارکت کل
۰/۰۰۰	۱۰۲/۶۸	>۷۳/۶۶	۱۷۶/۳۴	۲۳۸	۱۴۰	۶۴	سرمایه کل
۰/۰۰۰	۳۵/۰۰	>۷۳/۶۶	۱۷۳/۶۷	۲۲۸	۱۴۴	۷۰	عدالت کل
۰/۰۰۰	۹۴/۱۷	>۷۳/۶۶	۱۶۷/۸۳	۲۰۶	۱۵۳	۸۳	رضایت کل
۰/۰۰۱	۹۱/۵۰	>۷۳/۶۶	۱۶۵/۱۶	۱۹۹	۱۴۹	۹۶	همبستگی کل

جدول ۷- تقاطع متغیرهای جنس و سمت (مقاضی یا مدیر)

کل	جنس		سمت
	زن	مرد	
۴۰۶	۱۰۶	۳۰۰	متقاضیان دریافت وام
۲۶	۳	۲۳	مدیران صندوق‌های امید

جدول ۸- تقاطع متغیرهای اصلی و سمت (متقاضی یا مدیر)

سمت		مؤلفه‌ها
مدیران صندوق‌های امید	متقاضیان دریافت وام	
%۳۰/۸	%۱۸	کم
%۴۶/۲	%۳۳/۹	متوسط
%۲۳/۱	%۴۸/۱	زیاد
%۲۳/۱	%۱۳/۲	کم
%۴۲/۳	%۳۰/۰	متوسط
%۳۴/۶	%۵۶/۷	زیاد
%۲۳/۱	%۱۵/۴	کم
%۳۰/۸	%۳۲/۷	متوسط
%۴۶/۲	%۵۱/۹	زیاد
%۲۳/۱	%۱۴/۴	کم
%۳۴/۶	%۳۰/۰	متوسط
%۴۲/۳	%۵۵/۵	زیاد
%۲۳/۱	%۱۳/۹	کم
%۳۴/۶	%۳۱/۵	متوسط
%۴۲/۳	%۵۴/۶	زیاد
%۲۶/۹	%۲۱/۴	کم
%۳۴/۶	%۳۳/۷	متوسط
%۳۸/۵	%۴۵/۰	زیاد

جدول ۹- داده‌های حاصل از آزمون کفایت نمونه برداری

ارزیابی مدل در قالب نمونه آماری		مؤلفه‌ها
KMO	سطوح معناداری	
۰/۸۴۲	۰/۰۰۰	رضایت اجتماعی
۰/۷۴۶	۰/۰۰۰	امنیت اجتماعی
۰/۸۹۰	۰/۰۰۰	عدالت اجتماعی
۰/۹۴۳	۰/۰۰۰	مشارکت اجتماعی
۰/۷۰۵	۰/۰۰۰	سرمایه اجتماعی
۰/۷۱۱	۰/۰۰۰	انسجام اجتماعی

جدول ۱۰- نتیجه رتبه بندی مؤلفه‌ها در مدل نهایی

آماره	مؤلفه‌ها	نتیجه Z	سطح معناداری	
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	-۴/۴۹	رضایت اجتماعی
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	-۷/۲۰	امنیت اجتماعی
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	-۸/۴۵	عدالت اجتماعی
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	-۷/۲۰	مشارکت اجتماعی
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	-۶/۵۰	سرمایه اجتماعی
	دو گروه تفاوت معناداری با هم دارند.	۰/۰۰۰	۵/۴۳	انسجام اجتماعی

این داده‌ها نشان می‌دهند که هر یک از متغیرها در تقابل با دیگری، یعنی در وضعیتی که مدیران و متقاضیان، در برابر هم قرار می‌گیرند، چه موقعیتی دارند. همچنان که از داده‌ها مشخص می‌باشد، مثلاً رضایت اجتماعی به یک صورت در مورد هر دو گروه وجود ندارد و بنابراین اجماعی در این رابطه نیست. در حالی که مثلاً مؤلفه یا متغیر امنیت، در هر دو گروه، به صورت نسبتاً یکسانی دیده می‌شود و این مسئله یعنی دیدگاه یکسان یا مشترکی میان دو گروه متقاضیان و مدیران درباره میزان اثرگذاری این مؤلفه بر توسعه کسب‌وکار وجود دارد.

براساس کلیه محاسباتی که تاکنون در رابطه با ارزیابی مدل صورت گرفت، مقادیر بارهای عاملی و استفاده از آزمون Z نشان می‌دهند که برخی از گویه‌ها مجدداً می‌بایست از مؤلفه‌های تحقیق که اجزاء مدل را تشکیل می‌دهند، حذف شوند. بر این اساس تعداد گویه‌ها از ۸۰ مورد به حدود ۶۰ مورد (۵۸ سوال) کاهش می‌یابد در حالی که تعداد مؤلفه‌ها همچنان ۶ متغیر باقی می‌ماند. به این ترتیب مدل نهایی تحقیق به صورت ذیل ترسیم می‌گردد که در آن گویه‌های تحقیق نیز برای مدل مشخص شده‌اند؛ به این معنا که مشخص شده که کدام گویه‌ها، مؤلفه

خاصی از مدل را تشکیل می‌دهند. اکنون می‌توان مقادیر مختلف را برای مدل محاسبه نمود: این اعداد نشان می‌دهند که در صورتی که برخی از گویه‌های سابق از متغیرهای مدل نهایی حذف شوند، چه مقادیری برای مدل به دست می‌آیند. همچنین این مقادیر نشان می‌دهند که آیا مدل نهایی ترسیم شده، معنادار می‌باشد یا خیر. در صورتی که مقادیر معتبر از مدل به دست آید می‌توان آن را قابل اعتماد و اطمینان دانست و استفاده از آن را برای پژوهش‌ها و تحقیقات بعدی توصیه نمود. همچنان که در این جدول نیز دیده می‌شود، کلیه آزمون‌ها نشان می‌دهند که مدل طراحی شده توسط محقق در این پژوهش، از پایایی و اعتبار و اعتماد کافی برخوردار است و می‌توان آن را به عنوان مدل پیشنهادی برای چگونگی اثرگذاری وام‌های صندوق‌های امید بر توسعه کسب‌وکارهای کوچک در استان گیلان (و نیز سایر استان‌ها) استفاده نمود. در واقع این یافته‌ها حاکی از برازش مطلوب مدل می‌باشند.

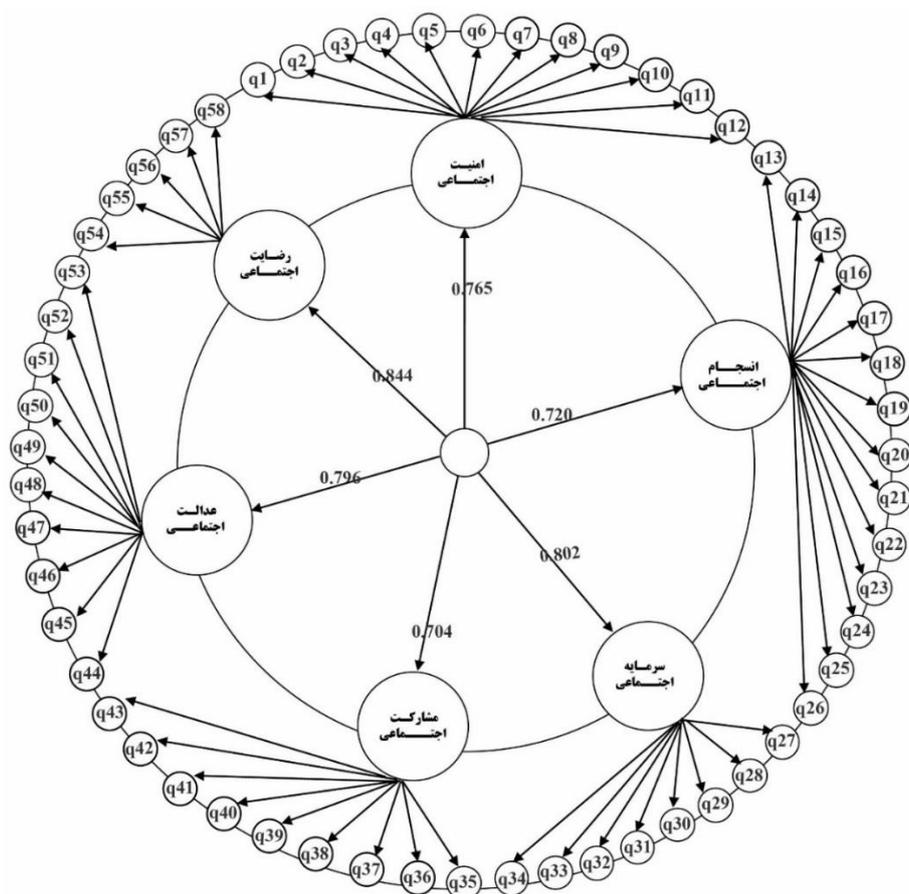
جدول ۱۱- بررسی رابطه‌های درون مدل عاملی تأییدی برای ارزیابی مدل

رابطه درون عاملی	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	ضریب تی ولیو	معناداری
رضایت اجتماعی	۰/۷۶۲	۰/۰۰۶	۳۴/۶۶۰	۰/۰۰۰
امنیت اجتماعی	۰/۷۴۵	۰/۰۰۴	۲۰۸/۲۰	۰/۰۰۰
عدالت اجتماعی	۰/۶۹۸	۰/۰۰۸	۳۶/۸۰	۰/۰۰۰
مشارکت اجتماعی	۰/۷۲۶	۰/۰۰۵	۸۰/۶۵	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۰/۷۱۹	۰/۰۰۲	۷۲/۴۰	۰/۰۰۰
انسجام اجتماعی	۰/۷۳۹	۰/۰۰۶	۳۶/۸۸	۰/۰۰۰

جدول ۱۲- نتایج آزمون تی تک نمونه برای بررسی میزان مطلوبیت مدل ارائه شده

نتایج آزمون تی	مقدار تی	درجه آزادی	سطوح معناداری
----------------	----------	------------	---------------

رضایت اجتماعی	۳۴/۲۰	۹	./۰۰۰
امنیت اجتماعی	۴۴/۶۰	۹	./۰۰۰
عدالت اجتماعی	۶۰/۴۸	۹	./۰۰۰
مشارکت اجتماعی	۳۸/۹۰	۹	./۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۹۰/۸۸	۹	./۰۰۰
انسجام اجتماعی	۷۸/۴۵	۹	./۰۰۰

شکل ۱- مدل نهایی پژوهش به همراه اجزای تشکیل دهنده

بحث و نتیجه گیری

توسعه کسب و کارهای کوچک به ویژه در محیط روستاها، توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی را به همراه دارد و همین مسئله موجب توجه به این گونه کسب و کارها شده است. در ایران اما به تازگی، این مسئله مورد توجه واقع شده اما همین نفس توجه، بدون در نظر گرفتن تأخر زمانی آن، می تواند مزایای زیادی را برای کشور به همراه داشته باشد. در واقع با توجه به

مشکلاتی نظیر جمعیت بیکار فراوان در ایران، تحریم های اقتصادی-مشکلات ارتباطی با کشورهای دیگر، منابع بلا تکلیف مانده و توجه به کسب و کارهای کوچک در کشور ما باید بیش از هر کشور دیگری مورد توجه باشد این در حالی است که این موضوع غالباً مورد توجه کشورهای غربی پیشرفته نظیر امریکا یا کشورهای اروپایی واقع شده است. در هر حال، حدود دو دهه است که از توجه بیشتر به کسب و کارهای کوچک از طریق راه اندازی صندوق های وام دهی می گذرد که اوج آن در

صندوق‌های امید مشاهده می‌شود. این صندوق‌ها تاکنون مورد مطالعه قرار نگرفته‌اند و یا این که تنها جنبه مالی آن‌ها مورد توجه بوده است در حالی که در این پژوهش، ما کوشیده‌ایم تا هم جنبه اقتصادی و هم جنبه اجتماعی (جامعه‌شناختی) آن‌ها را مد نظر قرار دهیم.

تحلیل‌ها نشان می‌دهند که استان گیلان بیش از هر استان دیگری، نیازمند توسعه کسب‌وکارهای کوچک است اولاً به این دلیل که منابع طبیعی فراوانی در آن یافت می‌شود که بلااستفاده مانده است. دوم این که تاکنون، کارخانجات بزرگ زیادی در این استان از کار مانده‌اند و در نتیجه، کارکنان آن‌ها تا با راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک می‌توانند به حیات خود ادامه دهند. سوم این که تعداد صندوق‌های امید در این استان با در نظر گرفتن ثبت جمعیتی، بیش از هر استان دیگری است و این یعنی، گرایش به راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک در این استان از سایر استان‌های کشور بیشتر است. این کسب‌وکارها غالباً شامل خدمات و یا فعالیت‌هایی نظیر قالی‌بافی، پرورش ماهی یا حیوانات دیگر، اقامتگاه بوم‌گردی، کارگاه تولید شیرینی، سوپرمارکت بوده است که صندوق‌های امید توانسته‌اند به آن‌ها در زمینه‌های اعطای تسهیلات بانکی با بهره‌های پایین، کاهش بوروکراسی اداری در تأمین و تادیه وام، دادن توقف‌های چند ماهه در زمان بازپس‌گیری وام‌ها (اصطلاحاً دوره تنفس نامیده می‌شود)، اولویت بندی برای برخی از وام‌ها یا مشاغل، متناسب کردن میزان وام با کسب و کاری که متقاضی، نیازمند راه‌اندازی آن است، کمک به بازسازی تجهیزات، خرید تجهیزات، تأمین سرمایه در گردش در مورد برخی از مشاغل، اقساط بلند مدت کمک نموده و موجب ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری جوانان و توسعه مشاغل خانوادگی یا خانگی، توسعه کسب‌وکارهای جدید، تقویت کسب‌وکارهای سابق یا قدیمی، کمک به تولید، خوداشتغالی، کاهش بیکاری‌های فصلی، افزایش سرمایه‌گذاری در خرید تجهیزات اولیه شوند.

آسیب‌شناسی صندوق‌های امید از نگاه جامعه‌شناختی نشان دادند که در صورتی که ۶ عامل امنیت اجتماعی، رضایت اجتماعی، عدالت اجتماعی، همبستگی یا انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، سرمایه اجتماعی به واسطه کارکرد این صندوق‌ها تأمین نشود، ممکن است عملکرد آن‌ها با مخاطره رو به رو شود. به عنوان نمونه، یافته‌ها نشان داده بودند که یک عامل مؤثر بر توسعه کسب‌وکارهای کوچک، عدالت اجتماعی است. یعنی صندوق‌های امید به واسطه ایجاد حس عدالتی که در شهروندان ایجاد می‌کند، باعث تقویت کسب‌وکارهای کوچک در استان گیلان می‌شود و موجب می‌گردد که آن‌ها به فعالیت خود ادامه دهند؛ حال اگر وام‌دهی این صندوق‌ها به گونه‌ای باشد که مردم احساس بی‌عدالتی یا ناعدالتی کنند ممکن است اولاً از دریافت وام‌ها ناامید شوند و در نتیجه توسعه کسب‌وکارها به تعویق افتد یا این که اصلاً کسب‌وکارها توسعه مطلوبی نداشته باشند و ثانیاً از لحاظ اجتماعی، دارای تأثیرگذاری منفی در استان خواهد بود و مثلاً حتی ممکن است موجب تقویت و توسعه یافتن مهاجرت از روستاها به شهرها گردد. نکته دیگر این که یافته‌ها نشان دادند که در صورتی که حس عدالت در مردم به صورت گسترده و دائمی وجود داشته باشد به این معنا که مردم دریابند و چنین حس کنند که این صندوق‌ها موجب توسعه عدالت در سطح روستاها شده است، احتمالاً در نهایت و در درازمدت، توسعه پایدار شهری-روستائی را به همراه خواهد داشت که خود، هدف کاملاً بزرگی است و در دستور کار تقریباً کلیه کشورها و دولت‌ها قرار دارد. در مورد سایر مؤلفه‌ها نیز تأثیرگذاری مشابهی وجود دارد. به این معنا که ۵ متغیر دیگر (غیر از عدالت) که در بالا مورد اشاره قرار گرفته‌اند، در صورتی که دارای خلل یا نقصان باشند یعنی آسیبی در مورد صندوق‌ها و مدیران آن‌ها و همچنین متقاضیان وجود دارد که ادامه آن، روند توسعه کسب‌وکارها را با دشواری مواجه می‌کند و این آسیب در هر دو سوی متقاضی و مدیر صندوق وجود دارد.

صندوق‌های امید مشاهده می‌شود. این صندوق‌ها تاکنون مورد مطالعه قرار نگرفته‌اند و یا این که تنها جنبه مالی آن‌ها مورد توجه بوده است در حالی که در این پژوهش، ما کوشیده‌ایم تا هم جنبه اقتصادی و هم جنبه اجتماعی (جامعه‌شناختی) آن‌ها را مد نظر قرار دهیم.

تحلیل‌ها نشان می‌دهند که استان گیلان بیش از هر استان دیگری، نیازمند توسعه کسب‌وکارهای کوچک است اولاً به این دلیل که منابع طبیعی فراوانی در آن یافت می‌شود که بلااستفاده مانده است. دوم این که تاکنون، کارخانجات بزرگ زیادی در این استان از کار مانده‌اند و در نتیجه، کارکنان آن‌ها تا با راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک می‌توانند به حیات خود ادامه دهند. سوم این که تعداد صندوق‌های امید در این استان با در نظر گرفتن ثبت جمعیتی، بیش از هر استان دیگری است و این یعنی، گرایش به راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک در این استان از سایر استان‌های کشور بیشتر است. این کسب‌وکارها غالباً شامل خدمات و یا فعالیت‌هایی نظیر قالی‌بافی، پرورش ماهی یا حیوانات دیگر، اقامتگاه بوم‌گردی، کارگاه تولید شیرینی، سوپرمارکت بوده است که صندوق‌های امید توانسته‌اند به آن‌ها در زمینه‌های اعطای تسهیلات بانکی با بهره‌های پایین، کاهش بوروکراسی اداری در تأمین و تادیه وام، دادن توقف‌های چند ماهه در زمان بازپس‌گیری وام‌ها (اصطلاحاً دوره تنفس نامیده می‌شود)، اولویت بندی برای برخی از وام‌ها یا مشاغل، متناسب کردن میزان وام با کسب و کاری که متقاضی، نیازمند راه‌اندازی آن است، کمک به بازسازی تجهیزات، خرید تجهیزات، تأمین سرمایه در گردش در مورد برخی از مشاغل، اقساط بلند مدت کمک نموده و موجب ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری جوانان و توسعه مشاغل خانوادگی یا خانگی، توسعه کسب‌وکارهای جدید، تقویت کسب‌وکارهای سابق یا قدیمی، کمک به تولید، خوداشتغالی، کاهش بیکاری‌های فصلی، افزایش سرمایه‌گذاری در خرید تجهیزات اولیه شوند.

برخی از وام‌های دریافتی با راه اندازی یک کسب‌وکار کوچک در استان گیلان متناسب نیست، توصیه می‌گردد که کارشناسان خبره استخدام گردیده و این نکات (تناسب میان نیاز و تأمین) را مورد توجه قرار دهند.

- توصیه می‌گردد که خلاقیت در صندوق‌های امید در استان گیلان برای پرداخت وام بیشتر مورد توجه باشد به این معنا که طرح‌های دارای خلاقیت، در اولویت بالاتری برای دریافت سریع یا بیشتر مبالغ قرار گیرند.
- یافته‌های این پژوهش برای مدیران صندوق‌ها فقط توسعه اقتصادی نباشد، بلکه مؤلفه‌های اجتماعی هم در نگاه مدیران باید قرار بگیرد.
- از آنجا که موضوع این پژوهش در ارتباط با توسعه کسب‌وکارهای روستایی به واسطه دریافت تسهیلات از صندوق‌های کارآفرینی امید می‌باشد، توصیه می‌شود در رابطه با صندوق‌هایی که مبالغ بیشتری وام پرداخت می‌کنند، نظیر بانک‌های خصوصی یا دولتی (بنیاد برکت، مستضعفان، سازمان بهزیستی و سازمان امور زندان‌ها) نیز صورت گیرد تا مبنایی برای مقایسه وضعیت میان کسب‌وکارهای کوچک و بزرگ و سوددهی آن‌ها به دست آید.
- توصیه می‌گردد که مدیران صندوق‌ها در پرداخت وام برای راه اندازی کسب‌وکارهای روستایی استان گیلان که موجب توسعه عدالت روستاییان می‌شود، اعطای وام به افراد بی‌سرپرست را در نظر داشته باشند.
- همچنین برای توسعه رضایت روستاییان، پرداخت وام به بیکاران استان گیلان در اولویت قرار گیرد.

در واقع این یافته‌ها نشان می‌دهند که صندوق‌های امید، اگرچه با کاستی‌ها و حتی آسیب‌هایی همراه هستند که در بخش قبلی به آنها اشاره شد اما آن‌ها همچنین توانسته‌اند توسعه را در ابعاد اقتصادی (نظیر کاهش وابستگی به دیگران، ثبات و افزایش درآمدی، افزایش قدرت خرید، پس‌انداز یا ثروت افزایی، بهبود کیفیت زندگی و توسعه سطح رفاه، اشتغال زایی و امنیت شغلی، تنوع بخشی به اقتصاد محلی)، اجتماعی (توسعه ارتباطات با دیگران، تمایل به ماندگاری در محیط روستا) و تا حدودی سیاسی (رضایت از حکومت، دستیابی به عدالت اجتماعی) به همراه آورند. یافته‌های این پژوهش به ویژه در حوزه اقتصادی و اجتماعی آن با اغلب تحقیقات اندکی که تاکنون نزدیک به موضوع این پژوهش انجام شده، همراستا است. که به عنوان نمونه نتایج تحقیقات (چیبایا، ۲۰۲۲)، (دالتون، ۲۰۲۱)، (لینه، ۲۰۱۹)، (نوراله زاده، ۱۴۰۰)، (ریاحی و همکاران، ۱۳۹۹)، (قاسمی، ۱۳۹۹)، (احمدی، ۱۳۹۸) نشان داده‌اند که صندوق‌های امید در برخی از زمینه‌ها نتایج مثبتی را برای توسعه کسب‌وکارهای کوچک، متوسط و یا بزرگ به همراه داشته‌اند و همچنین می‌توان کارایی و رشد شرکت‌های کوچک را با استفاده از دانش کسب‌وکار مرتبط محلی تحریک کرد و با دسترسی به اعتبارات و تسهیلات مالی، که نقش برجسته‌ای در خروجی تولید، درآمد خانوارها و کاهش فقر و افزایش سرمایه بنگاه‌ها که به دنبال آن ایجاد اشتغال را دارد، باید مورد توجه مدیران کسب و کار و صندوق‌های کارآفرینی امید قرار گیرد.

پیشنهادات کاربردی

- با توجه به این که یافته‌های این پژوهش نشان دادند که

منابع

جامعه روستایی ایران، نشر نی: تهران.

ازکیا، م و غفاری، غ (۱۳۹۳). راهبرد توسعه روستائی با تاکید بر

روستایی، پایان نامه دکتری دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

قاسمی، م و یاراحمدی، م (۱۳۹۹). بررسی نقش صندوق کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای کوچک در نواحی روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان کاشمر)، فصلنامه جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ۹(۱)، بهار و تابستان، ۲۱۹-۲۴۲.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224371.1399.9.1.10.3>

کریمی‌عمله، ز و فاطمی، م (۱۴۰۰). تعیین‌کننده‌های توسعه فعالیت‌های کارآفرینی زنان روستائی: مورد صندوق کارآفرینی امید شهرستان لارستان، راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی، ۸(۱۶)، ۹۷-۱۱۲.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.25383426.1400.8.16.11.0>

طالقانی، م؛ حسن‌زاده، ع، فروزان‌فر، ا (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر پایداری مشاغل ایجاد شده توسط کارآفرینان در صندوق کارآفرینی امید استان گیلان با تأکید بر نقش بیمه، فصلنامه رهیافتی در مدیریت بازرگانی، ۴، ۸۵-۶۸.

مرشدزاده، م (۱۴۰۰). شناسایی شاخص‌های بانک‌های در معرض بحران ورشکستگی بر اساس روش تحلیل تم، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۱۰(۴۰)، ۱۴۷-۱۱۹. کد مقاله: JIK-1910-2777 (R1)

مقدس‌نیکو، ن؛ ثنایی‌پور، ه؛ سمیعی، ر و کریمپور، ع (۱۴۰۰). شاخص‌های بین‌المللی سازی کسب‌وکارهای خانوادگی در ایران، نشریه کارآفرینی در کشاورزی، ۸(۲)، ۳۳-۴۸.

<https://doi.org/10.22069/jead.2021.19224.1497>

نوراله‌زاده، ا (۱۳۹۴). نقش کارآفرینان و جایگاه صندوق کارآفرینی امید در برنامه‌های توسعه روستایی، پایگاه اطلاع‌رسانی صندوق کارآفرینی امید استان گیلان (وابسته به

احمدی، ف؛ میگون‌پوری، م و صادقی، ح (۱۳۹۸). طراحی الگوی جدید توسعه پایدار کسب‌وکارهای خرد مبتنی بر ظرفیت بازار شرکت‌های بزرگ با میانجی‌گری صندوق کارآفرینی امید، فصلنامه سیاست‌گذاری عمومی، ۵(۴)، ۱۳۵-۱۱۵.

<https://doi.org/10.22059/jppolicy.2020.75196>

امیدی، س و چهارسوقی‌امین، ح (۱۳۹۷). نقش کسب‌وکارهای کوچک خانگی در کاهش فقر خانوارهای روستایی شهرستان مهران، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستائی، سال هفتم، شماره اول، صص: ۱۸۲-۱۶۷.

<http://serd.khu.ac.ir/article-1-3038-fa.html>

امیرافخم، م (۱۴۰۱). کسب‌وکارهای کوچک در ایران چگونه توسعه پیدا می‌کنند و چگونه می‌توان آنها را نسبت به گذشته خودشان، بهبود بخشید؟ پایان نامه دکترای دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی.

ریاحی، و؛ جوان، ف و شیخکانلوی میلان، ا (۱۳۹۹). تحلیل اثرات صندوق کارآفرینی امید در توسعه اقتصادی سکونت‌گاه‌های روستائی (مطالعه موردی: شهرستان خوی)، فصلنامه راهبردهای روستائی، ۷(۳)، ۲۸۵-۲۶۷.

<https://doi.org/10.22048/rdsj.2021.266215.1906>

حاتمی، ا؛ محسنی‌تبریزی، ع و جلائی‌پور، ح (۱۴۰۰). ارائه الگوی بین‌المللی شدن کسب‌وکارهای کوچک صنعتی مورد حمایت صندوق کارآفرینی امید، پایان نامه دکترای دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی.

خوب، ش؛ سجاسی‌قیداری، ح و عنابستانی، ع (۱۳۹۹). شناسایی موانع و محدودیت‌های استفاده از اعتبارات خرد دولتی در توسعه فعالیت‌های کارآفرینی روستایی (مطالعه موردی: دهستان رادکان)، فصلنامه راهبردهای روستایی، جلد ۷، شماره ۴، صص: ۴۵۱-۴۳۳.

<https://doi.org/10.22048/rdsj.2021.249621.1876>

علی‌اکبری، ح (۱۴۰۱). مطالعه نقش صندوق‌های امید در توسعه

- <https://doi.org/10.5172/ser.15.2.1>
- Dalton, P. S., Rüschenpöhler, J., Uras, B., & Zia, B. (2021). Curating local knowledge: Experimental evidence from small retailers in Indonesia. *Journal of the European Economic Association*, 19(5), 2622-2657. <https://doi.org/10.1093/jeea/jvab007>
- Odiuschibaya, Marian Tukuta and Faitira manuer (2022) The Role of Business IncuBation in the Development of smes in ZIMBABWE. *International Journal of Education, Business and Economics Research(IJEBER)*, 2(1), Jan-Feb., 1-9. <http://www.crossref.org/01company/06publishers.html>
- Kumlangphaet, W. (2021). The Causal Relationship Models in Business Executive Development SMEs that affect organizational excellence. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 63-74. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/ajrc/issue/view/17000>
- Linh, T.N., Long, H.T., Chi, L.V, Tam, L.T .2019. Lebailly, P. Access to Rural Credit Markets in Developing Countries, the Case of Vietnam: A Literature Review. *Sustainability*, 11, 1468: 1-18. <https://doi.org/10.3390/su11051468>
- Mittal, V., Han, K., Lee, J. Y., & Sridhar, S. (2021). Improving business-to-business customer satisfaction programs: Assessment of asymmetry, heterogeneity, and financial impact. *Journal of Marketing Research*, 58(4), 615-643. <https://doi.org/10.1177/00222437211013781>
- Khuong N. LE, Tu Anh Phan & Hon Van CAO (2021). Credit Rationing and Trade Credit use by farmers in Vietnam, *journal of Asian Finance Economics and Business* Vol 8 No 4, 01171-0180. <https://doi.org/10.13106/jafeb.2021.vol8.no4.0171>
- Priatmoko, S., Kabil, M., Akaak, A., Lakner, Z., Gyuricza, C., & Dávid, L. D. (2023). صندوق کارآفرینی کشور).
نوراله زاده،؛ هژبرکیانی، ک و عسگری، ف (۱۴۰۰)، اثرات تسهیلات مالی صندوق کارآفرینی امید بر توابع سرمایه گذاری و اشتغال در نواحی روستایی با تأکید بر کسب و کارهای کوچک و متوسط، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال دهم، شماره اول، بهار ۱۴۰۰، صص: ۲۳-۴۲
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23222131.1400.1.0.35.1.9>
یاسوری، م (۱۳۹۵). مقدمه ای بر اقتصاد روستایی با تأکید بر بخش کشاورزی، انتشارات به نشر.
یزدانی، ر؛ خیراندیش، م؛ محمدی، م و امینی، ه (۱۳۹۷). تأثیر نوآوری بر توسعه روستایی با تأکید بر نقش میانجی کارآفرینی روستایی، فصلنامه راهبردهای توسعه روستایی، ۵ (۴)، ۴۴۱-۴۵۳
<https://doi.org/10.22048/rdsj.2019.128807.1729>
Agyapong, D. (2010). Micro, small and medium enterprises' activities, income level and poverty reduction in Ghana-A synthesis of related literature. *International Journal of Business and Management*, 5(12), 196. <http://www.ccsenet.org/ijbm>
Berisha, G., & Pula, J. S. (2015). Defining Small and Medium Enterprises: a critical review. *Academic Journal of Business, Administration, Law and Social Sciences*, 1(1), 17-28. <http://www.iipcl.org/>
Brewer, B. E., Wilson, C. A., Featherstone, A. M., & Langemeier, M. R. (2014). Multiple vs single lending relationships in the agricultural sector. *Agricultural Finance Review*, 74, 56-68. <http://www.emeraldinsight.com/0002-1466.htm>
Dyt, R., & Halabi, A. K. (2007). Empirical evidence examining the accounting information systems and accounting reports of small and micro business in Australia. *Small Enterprise Research*, 15(2), 1-9.

- Waithaka, T., Marangu, W. N., & N'gondu, C. N. (2014). Entrepreneurship Development by micro finance institutions effect on the growth of micro and small enterprises in Nairobi Central Business District: A case of Jitegemea Credit Scheme Nairobi. *European Journal of Business and Management*, 6(13), 174-184. <http://www.iiste.org/>
- World Bank. (2006), *Microfinance in South Asia: Toward financial inclusion for the poor*. Washington D.C., U.S. Pan graphics.
- Understanding the complexity of rural tourism business: Scholarly perspective. *Sustainability*, 15(2), 1193. <https://doi.org/10.3390/su15021193>
- Preuss, L., & Perschke, J. (2010). Slipstreaming the larger boats: Social responsibility in medium-sized businesses. *Journal of Business Ethics*, 92 (4), 531-551. DOI 10.1007/s10551-009-0171-4
- Rhodes, C. (2017). *Business statistics: Briefing paper*. House of Lords Library, N 06152.